

Tillsynsärende - auktoriserade revisorn A-son

Beslut: Revisorsinspektionen ger auktoriserade revisorn A-son en varning.

1 Inledning

Revisorsinspektionen meddelade i beslut den 8 november 2019 (dnr 2019-424) auktoriserade revisorn A-son en varning för att han hade äventyrat sitt oberoende i två uppdrag, fotbollsföreningen och fotbollsbolaget.

I beslutet, där fotbollsföreningen och fotbollsbolaget med en sammanfattande beteckning benämndes elitklubben, uttalade inspektionen bl.a. följande.

”Revisionsföretaget var medlem i elitklubbens affärsnätverk med representation på nätverksträffar och vid elitklubbens årliga gala. Revisionsföretagets namn och webbadress stod upptaget under rubriken Partners på elitklubbens webbsida. Företaget hade också VIP-säsongskort och biljettpaket till elitklubbens matcher samt reklamskyltar på elitklubbens arena. A-son deltog också i en nätverksresa som elitklubben arrangerade till en europaspelsmatch i Grekland. Han var även revisor i den dåvarande ordförandens privata bolag.

Omständigheterna är sammantagna sådana att A-son för en utomstående betraktare framstod som så starkt förknippad med elitklubben och dess företrädare att det förelåg ett hot mot hans synbara oberoende.”

Revisorsinspektionen gjorde bedömningen att A-son genom att under dessa förhållanden kvarstå som revisor hade åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

Inspektionen har därefter tagit del av information som visar att A-son även sedan det nämnda beslutet fått laga kraft kvarstod som revisor i fotbollsföreningen och fotbollsbolaget och att han också granskade fotbollsbolagets kontrollbalansräkning. Detta har föranlett Revisorsinspektionen att öppna detta ärende.

Frågan är om A-son, trots det tidigare konstaterade oberoendehotet, och den av detta föranledda kritiken från Revisorsinspektionen, kunde kvarstå som revisor i de aktuella uppdragen.

A-son har förelagts att för respektive uppdrag ge in sin dokumentation av de oberoendeanalyser som han genomfört för räkenskapsåret 2020 enligt 21 a § revisorslagen (2001:883), den s.k. analysmodellen. Han har också förelagts att redogöra för vilka omständigheter eller motåtgärder som vidtagits för att balansera det konstaterade oberoendehotet.

2 Utredningen i ärendet

A-sons oberoendeanalyser

I A-sons oberoendeanalys inför räkenskapsåret 2020 för respektive uppdrag, daterade 9 mars 2020, anges att oberoendet berörs av den påförda varningen och de relationer som funnits historiskt. Det anges vidare att A-son bedömer att det föreligger oberoende men att det kan finnas påverkan till följd av den historiska situation som förelegat och att detta gör att oberoendet behöver hanteras med säkerhetsåtgärd.

I dokumentationen för respektive uppdrag anges att en second opinion avseende oberoendeanalysen har hämtats in från annan auktoriserad revisor utanför byrågemenskapen och att ny sådan ska hämtas in i samband med avlämnandet av revisionsberättelsen för räkenskapsåret.

I fråga om fotbollsbolaget anges vidare att en nyvald ledamot i bolagets styrelse äger en verksamhet där A-son är vald revisor och att oberoendeanalysen för detta uppdrag visar att han är oberoende.

I oberoendeanalysen avseende granskningen av kontrollbalansräkningen i fotbollsbolaget anges också att A-son vid den översiktliga granskningen internt kommer att biträdas av en auktoriserad revisor och att en annan auktoriserad revisor kommer att utföra intern kvalitetskontroll av uppdraget.

A-sons bedömning, så som den kommer till uttryck i oberoendeanalyserna, är att samtliga uppdrag efter genomförda motåtgärder – avslut av relationer och inhämtad second opinion samt intern kontroll avseende granskningen av kontrollbalansräkningen – kan behållas. Det anges också att analysen ska uppdateras löpande under året.

Second opinion avseende oberoendeanalyserna

Till oberoendeanalysen för respektive uppdrag finns bilagt en skrivelse från den utomstående auktoriserade revisorn som, på A-sons uppdrag, har bedömt oberoendeanalysen.

I skrivelsen, som är daterad den 9 mars 2020, anger revisorn att han hade granskat om A-son beskrivit och dokumenterat de omständigheter som kan utgöra jäv/hot mot oberoendet för de två revisionsuppdragen och om A-son utifrån dessa hanterat oberoendet i uppdragen. Revisorn anger vidare att hans bedömning är att oberoendeanalyserna innehåller tillräcklig information och beskrivning av de omständigheter som kan innebära att opartiskheten och självständigheten skulle kunna ifrågasättas samt att de beskriver de åtgärder som har vidtagits och som medför att det inte finns anledning att ifrågasätta oberoendet i uppdragen.

Av officiellt tillgänglig information framgår att den utomstående revisorn som granskat oberoendeanalyserna är vald revisor i A-son & Partners AB. Det framgår också att han är ordförande i en fotbollsförening i Ö-stad där A-son & Partners är byråvald revisor.

Uppgifter om särskilda omständigheter och motåtgärder

När det gäller frågan vilka särskilda omständigheter och motåtgärder som har vidtagits för att balansera det tidigare konstaterade oberoendehotet har A-son lämnat följande redogörelse.

- Samtliga relationer och transaktioner är avslutade sedan år 2018.
- Avslut av samtliga transaktioner av vardaglig och ordinär karaktär (inga sedan år 2018).
- Avslut av deltagande i nätverksträffar sedan år 2018 (han deltog endast på en lunchträff, det var år 2017).
- Avslut av deltagande i elitklubbens årliga gala efter år 2018 (han har inte deltagit, tre medarbetare närvarade år 2018 tillsammans med totalt cirka 450 besökare).
- Avlägsnande av revisionsbyråns namn och webbadress från klubbens webbplats, eftersom inget deltagande förekommit i nätverksträffar sedan lunchträffen år 2017.
- Avslut av inköp av säsongskort efter år 2018.
- Avslut av inköp av biljetter efter år 2018.
- Borttagning av revisionsföretagets namn på en tavla (2*3 cm utan logotyp) som satt bland ett hundratal andra likadana skyltar med företagsnamn utanför fotbollsarenan. Det har aldrig funnits några reklamskyltar.
- Ingen privat resa till bortamatch sedan februari 2018, någon resa med revisionsbyrån har aldrig förekommit.
- Inget deltagande privat eller via revisionsbyrån på någon hemmamatch sedan år 2018.
- Avsägelse av revisionsuppdrag i den dåvarande föreningsordförandens privata bolag (senaste räkenskapsåret 2018).
- Ordföranden i föreningen avgick ur styrelsen under år 2018 (han har inte varit styrelseledamot i fotbollsbolaget).
- Föreningen och fotbollsbolaget har bytt styrelsesammansättning två gånger sedan år 2018 – med helt ny styrelse från årsmötet respektive årsstämman år 2019 och även helt ny styrelse i föreningen från årsmötet år 2020 och i stort sett helt ny styrelse (sju av åtta ledamöter) i fotbollsbolaget från årsstämman år 2020.
- Genomgång utförd av en utomstående auktoriserad revisor som avgett en s.k. second opinion avseende upprättad oberoendeanalys (analysmodellen) för räkenskapsåret 2020 (bifogad till redogörelsen).
- En ny second opinion avseende granskningen i dess helhet kommer att hämtas in av extern yrkesrevisor innan revisionsberättelse lämnas för räkenskapsåret 2020.
- Valberedningen har träffat A-son och hans medarbetare samt utvärderat deras revisionsinsats och säkerställt hans oberoende gentemot den gamla och nya

styrelsen och föreningen utifrån det som rapporterats i media och från Revisorsinspektionen och den information han lämnat om den tidigare disciplinära åtgärden. De har även träffat och intervjuat andra revisionsbolag som ett led i sitt arbete med att föreslå årsmötet respektive årsstämman revisor för räkenskapsåret 2020. Efter genomförd utvärdering har valberedningen föreslagit revisionsföretaget som revisor med A-son som huvudansvarig revisor. Årsmötet respektive årsstämman har beslutat enligt valberedningens förslag.

- A-son har i bedömningen av motåtgärder samt i sin sammantagna bedömning av samtliga relevanta omständigheter tagit hjälp och haft nära dialog med en revisionsjurist som har stor kunskap och lång erfarenhet på området.

För fotbollsbolaget anges också följande.

- En av de sju nyvalda styrelseledamöterna äger sedan tidigare ett bolag där A-son är vald revisor. Genomförd oberoendeanalys i det uppdraget visar att det inte föreligger något hot mot hans opartiskhet och självständighet i förhållandet till det bolaget.
- Granskningen av kontrollbalansräkningen i fotbollsbolaget har genomförts med biträde av en auktoriserad revisor som är aktiv vid A-son & Partners.
- En intern kvalitetssäkring genom granskning av en auktoriserad revisor utanför revisionsteamet ("second partner review"), i enlighet med revisionsföretagets rutin enligt ISQC 1¹ för uppdrag med högre risk eller modifierade uttalanden, har också skett innan yttrandet avlämnats.

Enligt A-son har omständigheterna och åtgärderna medfört säkerställande av förtroendet för hans opartiskhet och självständighet. Det finns därmed inte heller någon enskild omständighet eller några omständigheter som sammantagna gör att en utomstående betraktare kan anse honom förknippad med fotbollsföreningen, fotbollsbolaget och deras företrädare på ett från oberoendesynpunkt menligt sätt.

De byråinterna motåtgärderna och omständigheterna har han bedömt vara tillräckliga för att kunna tacka ja till uppdragen för räkenskapsåret 2020. Med hänsyn till varningen den 8 november 2019 och den historiska situation som förelegat och som beskrivs i det tidigare ärendet har han emellertid som en särskild åtgärd för att balansera det eventuella

¹ International Standard on Quality Control 1.

oberoendehotet anlitat en yrkesrevisor utanför revisionsgruppen för genomgång av oberoendeanalyser och uppdrag och för avgivande av s.k. second opinions. Han har även inhämtat råd från en extern revisionsjurist med stor kunskap och erfarenhet på området.

A-son har också framhållit att Revisorsinspektionen i ett beslut år 2005 (dnr 2005-87) rörande en revisionsbyrås sponsring av en idrottsförening bedömt att en s.k. second opinion utgjorde en sådan motåtgärd som balanserade det oberoendehot som sponsringen gav upphov till och att samma bedömning borde göras också i hans ärende.

Enligt A-son ger en samlad och sammantagen bedömning vid handen att det inte finns någon anledning att ifrågasätta hans opartiskhet eller självständighet. Det tydliggörs även genom de revisionsberättelser som lämnats för år 2019 med modifierade uttalanden samt det yttrande över granskning av kontrollbalansräkningen år 2020 med uttalande med reservation.

A-son har vidare framhållit bl.a. att valberedningen inför sitt förslag till val av revisor har gjort en utvärdering av hans revisionsinsats och hans oberoende gentemot de tidigare och de nya styrelserna och att slutsatsen då blivit att han är oberoende.

3 Bedömning och val av disciplinär åtgärd

En revisor ska enligt 21 a § revisorslagen för varje uppdrag i sin revisionsverksamhet pröva om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet eller självständighet. I paragrafens första stycke 1 anges ett antal typsituationer där utgångspunkten är att revisorn måste avböja eller avsäga sig uppdraget. Förutom i de särskilt angivna typsituationerna ska revisorn enligt första stycket 2 (den s.k. general-klausulen) avböja eller avsäga sig uppdraget om det föreligger något annat förhållande av sådan art att det kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet. Revisorn behöver dock, enligt paragrafens andra stycke, inte avböja eller avsäga sig uppdraget om det i det enskilda fallet föreligger sådana särskilda omständigheter eller har vidtagits sådana åtgärder som medför att det inte finns anledning att ifrågasätta hans eller hennes opartiskhet eller självständighet (oberoende).

Syftet med generalklausulen och de övriga bestämmelserna i 21 a § revisorslagen är att trygga att en revisor inte bara *är* utan också för omgivningen *framstår* som opartisk och självständig (synbart oberoende).²

I förarbetena till revisorslagen anges att det skulle vara förödande för revisionens funktion i näringsliv och samhälle om omgivningen saknade tilltro till revisionen och att det därför är viktigt att det inte förekommer några omständigheter som föranleder omvärlden att ifrågasätta revisorns förmåga till objektivitet.³

I detta fall har det genom ett beslut i ett tillsynsärende klargjorts att A-son innehaft två revisorsuppdrag som han borde ha avböjt eller avgått från på grund av föreliggande hot mot hans synbara oberoende. Det är givet att det förhållandet att han innehaft uppdragen trots föreliggande oberoendehot är ägnat att även framgent påverka omgivningens tilltro till hans förmåga att agera opartiskt och självständigt och med distans till de aktuella revisionsklienterna. Det gäller även om de specifika omständigheter som gav upphov till det ursprungliga oberoendehotet inte längre föreligger. Förhållandena har alltså även sedan det ursprungliga oberoendehotet upphört varit sådana att generalklausulen i 21 a § första stycket revisorslagen är tillämplig. Det innebär att det fortfarande har förelegat en presumtion för att A-son måste avsäga sig revisionsuppdragen

Denna presumtion kan i och för sig brytas om det står klart att vidtagna eller planerade åtgärder kan säkerställa förtroendet för revisorns opartiskhet och självständighet. Enligt Revisorsinspektionens uppfattning måste det emellertid, när inspektionen i ett tidigare ärende har konstaterat att det har förelegat ett allvarligt hot mot revisorns oberoende som bort föranleda denne att avgå, normalt krävas extraordinära omständigheter eller åtgärder för att revisorn ska kunna kvarstå i uppdraget.

I förevarande fall var det tidigare konstaterade hotet mot A-sons synbara oberoende dessutom betydande och innebar, i synnerhet i det massmedialt uppmärksammade sammanhang där det aktualiserades, särskilda risker för att allmänhetens förtroende för revisorsrollen skulle skadas. I en sådan situation är det särskilt naturligt att den kritiserade revisorn avgår.

² Jfr. t.ex. prop. 2000/01:146 *Oberoende, ägande och tillsyn i revisionsverksamhet*, s. 57 och 66.

³ Se a. prop. s. 57.

Under dessa förhållanden kunde presumptionen för att revisorn måste lämna uppdraget inte brytas enbart genom att de relationer med revisionsklienterna som initialt gav upphov till oberoendehotet avslutats.

När det sedan gäller de särskilda motåtgärder och omständigheter som A-son i har redogjort för gör Revisorsinspektionen följande bedömning.

De interna och externa kvalitetskontrollåtgärderna som åberopas ger i detta fall inte anledning att anta att en utomstående betraktare inte längre kan ha anledning att ifrågasätta A-sons opartiskhet eller självständighet i förhållande till föreningen och fotbollsbolaget. I Revisorsinspektionens praxis⁴ har visserligen en second opinion avseende en begränsad granskningsåtgärd – granskning av en kontrollbalansräkning – bedömts vara en sådan motåtgärd som kan balansera det oberoendehot som sponsring kan ge upphov till. I den nu aktuella situationen är en second opinion från en annan revisor inte en relevant motåtgärd.

De omständigheter rörande föreningens och fotbollsbolagets ändrade styrelsesammansättning, valberedningarnas utvärdering av A-sons revisionsinsats och oberoende samt årsmötets respektive årsstämman beslut om revisorsval är inte heller – vare sig var för sig eller sammantagna – ägnade att återställa allmänhetens förtroende för A-sons självständighet och opartiskhet i uppdragen.

Inte heller i övrigt finner Revisorsinspektionen att de omständigheter och åtgärder som A-son har beskrivit är sådana att de medför att det inte längre fanns anledning för en utomstående betraktare att ifrågasätta hans oberoende i de båda uppdragen.

A-sons skulle därför ha avgått som revisor i fotbollsföreningen och fotbollsbolaget.

Genom att kvarstå som revisor har han brutit mot revisorslagens regler om revisorers opartiskhet och självständighet och har därmed åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han ska därför meddelas en disciplinär åtgärd.

Det som ligger A-son till last är allvarligt. Han ska därför, med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883), ges en varning.

⁴ Se Revisorsinspektionens beslut den 28 april 2005 i dnr 2005-87.

Ärendet har avgjorts av Revisorsinspektionen genom Tillsynsnämnden för revisorer. I beslutet har deltagit justitierådet Sten Andersson, ordförande, kammarrättslagmannen Christina Eng, vice ordförande, enhetschefen Tomas Algotsson, auktoriserade revisorn Maria Danckler, rådgivaren Sophie Degenne, advokaten Michael Frie, auktoriserade revisorn Magnus Fredmer, redovisningsexperten Claes Norberg och professorn Peter Öhman. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt revisionsdirektören Henrik Jonsson och avdelningsdirektören Jessica Otterstål, som har föredragit ärendet, varit närvarande.

Sten Andersson

Jessica Otterstål

Hur man överklagar, se bilaga.